

Back to Basics: De Nieuwe Koers

Integraal welzijns- en onderwijsbeleid gemeente Goirle 2012 - 2015

Beleidsplan

Voorwoord

Vóór U ligt het nieuwe integrale beleidsplan voor het welzijns- en onderwijsbeleid voor de jaren 2012 - 2015, *'Back to Basics: De Nieuwe Koers'*. Het is het resultaat van ruim een jaar zeer intensieve arbeid, waar velen van binnen en nadrukkelijk ook buiten de gemeentelijke organisatie aan gewerkt hebben.

Dit nieuwe beleidsplan is tot stand gekomen, op verzoek van de gemeenteraad in september 2009. De opdracht was om op basis van de inhoud van de beleidsterreinen welzijn (inclusief de Wet maatschappelijke ondersteuning), onderwijs, sport en kunst & cultuur te komen tot een integraal beleid en een efficiënte inzet van middelen. Dit met de komende en noodzakelijke bezuinigingen in het achterhoofd.

Het beleidsplan dat hier uit is voortgekomen, is opvallend dun. Dit was niet de doelstelling, maar is wel het gevolg van het vele malen tegen het licht houden van de inhoud en de bedoeling van het plan. Hier ligt de "kapstok" waar we het beleid op de genoemde gebieden de komende jaren aan gaan toetsen. Gedurende de voortgang van de discussies zijn we gestuit op het probleem, dat we ons lieten leiden door het "oude denken", de prestatievelden van de Wet maatschappelijke ondersteuning, onderwijs, sport en kunst en cultuur. Aangezien dat geen doelen op zich zijn, maar eerder de middelen om doelen te bereiken, hebben we eerst de "gemeentelijke visie op welzijn en onderwijs" ontwikkeld, neergelegd in drie hoofddoelen. Deze staan beschreven in hoofdstuk 2. In een oogopslag is te overzien waar welk beleid thuishoort. Hiervoor is een matrix ontwikkeld, welke als bijlage toegevoegd is; welk(e) hoofddoel(en) wordt(en) bereikt en waar hoort dit thuis op de verantwoordelijkheidsladder, die ook in hoofdstuk 2 beschreven wordt.

Tijdens het proces zijn nadrukkelijk de mensen en instellingen die hier mee te maken hebben uitgebreid betrokken. Met name tijdens de eerste fase, welke geresulteerd heeft in het rapport "De maatschappelijke behoeften in beeld". Dit rapport is als bijlage toegevoegd. Daarnaast heeft de klankbordgroep Wmo de gelegenheid gehad hier op te reageren en adviseren.

Ook had de raad aangegeven tijdens het proces tussentijds op de hoogte gebracht te willen worden. Dit is gebeurd door middel van de zogenaamde "raadsinformatie brieven", welke telkens 1 week voorafgaand aan de vergaderingen van de commissie welzijn toe gestuurd zijn. Daarnaast zijn er voor de leden van de raad en de commissie Welzijn informele bijeenkomsten georganiseerd op 22 en 29 November 2010 en 10 Januari 2011.

Was de oorspronkelijke opdracht, te komen tot verantwoord bezuinigen op de subsidies; er is veel meer uitgekomen. Toch ligt die er wel. Over de hoogte van het bedrag zal de raad een besluit moeten nemen. Ook zal de raad zich moeten uitspreken over de prioriteiten van de verschillende doelstellingen. Dit beleidsplan wil hiervoor de handvatten aanreiken. Daarna zullen we de diverse instellingen en verenigingen uitnodigen een aanbod te doen om de genoemde doelstellingen te verwezenlijken.

Tenslotte wil ik, als verantwoordelijk wethouder, samen met wethouder Jan van Groenendaal, mijn waardering uitspreken voor de integrale en efficiënte manier waarop dit plan tot stand is gekomen. Dit was nooit gelukt zonder de daadkracht en toewijding van diverse mensen uit de gemeentelijke organisatie en adviseurs van daar buiten.

Goirle, januari 2011

Sjaak Sperber, Wethouder Wmo, zorg en kunst en cultuur

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Inhoudsopgave	3
Hoofdstuk 1 Inleiding	4
Hoofdstuk 2 De gemeentelijke visie op integraal welzijns- en onderwijsbeleid	6
Hoofdstuk 3 Preventie	9
Hoofdstuk 4 Eigen kracht	13
Hoofdstuk 5 Sociaal netwerk	18
Hoofdstuk 6 Algemene voorzieningen	21
Hoofdstuk 7 Individuele voorzieningen	24
Bijlage 1 Doelstellingenmatrix	27
Bijlage 2 Afkortingenlijst	29
Bijlage 3 Notitie 'Back to Basics: de maatschappelijke behoeften in beeld'	
Inhoudelijke bijlagen behorende bij de hoofdstukken	

1. Inleiding

Voor u ligt de nota *'Back to Basics: De Nieuwe Koers'*. Hierin staat beschreven welke koers de gemeente Goirle de komende vier jaar wil varen op het gebied van welzijn en onderwijs. Dit nieuwe beleid komt voort uit het besluit van de raad d.d. 29 september 2009 om na de verkiezingen in maart 2010 – op basis van de inhoud van de beleidsterreinen welzijn, onderwijs, sport en kunst & cultuur – te komen tot een herijking van het huidige subsidie- en accommodatiebeleid.

Het nieuwe integrale welzijns- en onderwijsbeleid geeft een antwoord op de vraag *'Wat zijn de maatschappelijke behoeften en welke rol ziet de gemeente Goirle voor zichzelf om hierin te voorzien?'*. Dit geldt ook voor de invulling van de verantwoordelijkheid van de gemeente bij de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Bij het bepalen van de ondersteuningsbehoefte van burgers die zich bij de gemeente melden en het vinden van geschikte oplossingen, zal ook uitdrukkelijk gekeken moeten worden naar de laagdrempelige en algemeen toegankelijke voorzieningen die het gemeentelijk welzijnsbeleid biedt.

Op basis van voorliggend beleidsplan worden instellingen en (maatschappelijke)organisaties uitgenodigd om aan te geven op welke wijze zij een bijdrage kunnen leveren aan de realisering van de geformuleerde beleidsdoelstellingen. Hiermee wil de gemeente Goirle komen tot een efficiënte inzet van middelen waarbij – meer dan voorheen – sprake is van samenhang tussen beleid, opdracht, prestaties, resultaten en kosten. Dit beleidsplan biedt tevens het beleidskader voor de inzet van gemeentelijke accommodaties.

In het nieuwe beleid van de gemeente Goirle wordt de manier van denken van De Kanteling (zie hoofdstuk 2) toegepast op het brede terrein van welzijn en onderwijs. Er wordt niet meer gedacht in doelgroepenbeleid en de beleidsdomeinen (welzijn, onderwijs, sport en kunst & cultuur) als zodanig worden losgelaten. In plaats daarvan gaat de gemeente Goirle uit van een verantwoordelijkheidsladder waarbij preventie, eigen kracht en verantwoordelijkheid van de burger én de samenleving centraal staan en voorliggend zijn aan voorzieningen die door de gemeente aangeboden worden. Dit betekent dat de gemeente zich primair richt op het ondersteunen van mensen - en met name jeugd - zodanig dat zij zelfstandig kunnen functioneren in de samenleving.

Dit nieuwe beleidsplan vervangt een aantal reeds bestaande beleidsplannen op het gebied van welzijn (inclusief Wmo), onderwijs, sport en kunst & cultuur. De uitgangspunten uit deze beleidsnotities vinden hun plaats in dit nieuwe beleidsplan, niet als zodanig herkenbaar maar als onderdeel binnen het groter geheel. De uitgangspunten die hierin niet zijn meegenomen en die de gemeente wel van belang acht, worden niet uit het oog verloren. Een voorbeeld hiervan is kunst in de openbare ruimte.

Leeswijzer

Voor de verschillende hoofdstukken zijn de treden van de verantwoordelijkheidsladder (zie hoofdstuk 2 'Gemeentelijke visie op welzijn en onderwijs') als uitgangspunt genomen:

- Preventie (hoofdstuk 3).
- Eigen kracht (hoofdstuk 4).
- Sociaal netwerk (hoofdstuk 5).
- Algemene voorzieningen (hoofdstuk 6).
- Individuele voorzieningen (hoofdstuk 7).

Per hoofdstuk wordt aangegeven op welke wijze de beleidsdomeinen ingezet worden om beleidsdoelstellingen te bereiken. Deze doelstellingen zijn gebaseerd op de maatschappelijke behoeften die door professionals en belangenbehartigers naar voren zijn gebracht tijdens verschillende themabijeenkomsten en de wettelijke taak van de gemeente.

2. De gemeentelijke visie op welzijn en onderwijs

Drie hoofddoelen

De visie op het integrale welzijns- en onderwijsbeleid is gestoeld op drie hoofddoelen:

1. Bevorderen van maatschappelijke participatie

Maatschappelijke participatie omvat alle activiteiten buiten de privésfeer en de economie, ofwel het betaalde werk. Er is een onderscheid tussen passieve maatschappelijke participatie, zoals lid zijn van verenigingen en het (financieel) ondersteunen van organisaties, en actieve participatie, bijvoorbeeld vrijwilligerswerk en deelnemen aan politieke acties.

Niet iedereen kan op eigen kracht meedoen. De gemeente Goirle vindt het van belang om mensen, indien nodig, te ondersteunen in hun bijdrage aan de samenleving en hen in staat te stellen om maatschappelijk te participeren. Uitgangspunt hierbij is dat voor deze ondersteuning zoveel als mogelijk een oplossing gezocht wordt in de samenleving zelf. Hierbij spelen familie, vrienden, sociale verbanden (de buurt, het werk, de geloofsgemeenschap) en organisaties (verenigingen, scholen) een belangrijke rol. De gemeente heeft als taak om vanuit haar rol goede initiatieven te steunen en inwoners te stimuleren eigen verantwoordelijkheid te nemen.

2. Vergroten van de zelfredzaamheid

Onder zelfredzaamheid wordt verstaan 'het vermogen het leven in te richten zonder dat hulp van anderen nodig is'. In het kader van leefbaarheid staat zelfredzaamheid voor het vermogen normale activiteiten in het dagelijkse leven zelfstandig te doen. Het begrip zelfredzaamheid kent lichamelijke en sociale kanten. De lichamelijke zelfredzaamheid is het vermogen tot basale zelfverzorgende activiteiten, zoals het lichaam wassen en aan- en uitkleden, en de instrumentele activiteiten, zoals het verzorgen van een maaltijd, schoonmaken en het doen van boodschappen, is vooral fysiek bepaald. De sociale zelfredzaamheid is het vermogen van mensen sociaal te kunnen functioneren. Beide elementen zijn van belang om volwaardig in de samenleving te kunnen participeren en dragen bij aan een positief gevoel van welbevinden.

Naast het vermogen om lichamelijk en sociaal zelfstandig te functioneren, omvat dit hoofddoel ook het zich ontwikkelen van mensen. Door vorming en opleiding kunnen mensen zich ontplooien en het beste uit zichzelf halen. Het zelfregulerend vermogen wordt hiermee ook vergroot.

3. Versterken van de kracht van de samenleving

De kracht van de samenleving kan ook aangeduid worden als de 'civil society' waaronder wordt verstaan 'de vrijwillige samenwerkende gemeenschap van burgers'. De samenleving is continu in beweging door factoren als vergrijzing en ontgroening. Ook veranderend overheidsbeleid en nieuwe wetgeving zorgen voor beweging. Hierbij moet gedacht worden aan de vermaatschappelijking van de zorg en een terugtrekkende overheid. Om de maatschappelijke vraagstukken van nu en de toekomst te kunnen oplossen, moet de samenleving voldoende veerkracht hebben. Het betrekken van burgers bij het aanpakken hiervan zorgt daarvoor. Een gezonde civil society is dé basis voor een veerkrachtige lokale samenleving, waarin zoveel mogelijk burgers – zo niet allen – mee doen. Vrijwillige inzet is de hefboom om hiertoe te komen. Burgers die in vertrouwen samenwerken met anderen en uit vrije wil diensten aan elkaar en derden leveren. De gemeente Goirle kan en wil niet meer alleen de oplosser zijn van alle problemen, maar zal uitgaan van de (organisatie)kracht van de samenleving, die in de gemeente Goirle aanwezig is. Deze organisatiekracht kan worden vergroot, door mensen te stimuleren hun ontwikkelde talenten ten behoeve van de samenleving in te zetten.

Doelstellingen

Bovenstaande hoofddoelen zijn in dit beleidsplan per hoofdstuk nader geformuleerd in algemene doelstellingen. Deze doelstellingen vormen het kader waarbinnen het gemeentelijk beleid haar uitvoering vindt. Het is de ambitie van de gemeente Goirle om al deze doelstellingen de komende beleidsperiode te realiseren. Of dit haalbaar is, is mede afhankelijk van beschikbare financiële middelen.

Het is lastig gebleken om doelstellingen zodanig concreet te formuleren dat deze specifiek en meetbaar zijn. Waar mogelijk zijn prestatie-indicatoren aangegeven. In een aantal gevallen is hiervan echter geen sprake. Monitoring is dan lastig. Wel zijn de doelstellingen zodanig vormgegeven dat er concreet actie op kan worden ingezet. Zoveel als mogelijk zal bij monitoring gebruik gemaakt worden van bestaande meetinstrumenten zoals de gezondheidsmonitoren van de GGD Hart voor Brabant, waarstaatjegemeente.nl en het woonbehoefteonderzoek.

Het gedachtegoed van De Kanteling centraal

In de uitwerking van haar visie gaat de gemeente Goirle uit van het gedachtegoed van De Kanteling. Dit is een landelijke ontwikkeling die zich primair richt op het verbeteren van participatie van mensen met een beperking en de kwaliteit van dienstverlening aan (Wmo-)klanten van de gemeente.

Het centrale inhoudelijke uitgangspunt van de kanteling wordt gevormd door de gedachte, dat een herschikking wenselijk is in de verdeling van verantwoordelijkheid voor het compenseren van belemmeringen in de participatie. Nog steeds is een te centrale plaats ingeruimd voor door de overheid gefinancierde voorzieningen, waar mensen met beperkingen recht op hebben. De primaire verantwoordelijkheid voor hun participatie ligt echter niet bij de overheid maar bij hen zelf en hun sociale omgeving. Ook bredere maatschappelijke verbanden hebben een verantwoordelijkheid in de zorg voor mensen met een beperking. Pas als de burger en die maatschappelijke omgeving het samen niet redden, komt de overheid in beeld. In eerste instantie kunnen burgers dan gebruik maken van tal van algemene voorzieningen. Pas als deze ook geen uitkomst bieden, komen individuele voorzieningen in beeld, waarbij lichte extramurale oplossingen de voorkeur hebben boven zware, intramurale oplossingen. Deze visie kan als volgt gevisualiseerd worden:

Dit noemen we: de verantwoordelijkheidsladder.

De gemeente Goirle gaat op een vernieuwende wijze om met het gedachtegoed van De Kanteling door deze als uitgangspunt te nemen voor het gehele integrale welzijns- en onderwijsbeleid. Het toepassen van de verantwoordelijkheidsladder dient daarbij twee doelen:

1. Het voorkomen dat burgers een ondersteuningsvraag krijgen. In dit kader moet de gemeente vooral investeren in preventie, de eigen kracht van burgers en algemene voorzieningen.
2. Mensen met een ondersteuningsvraag in staat stellen op eigen kracht, met behulp van hun sociale netwerk of door gebruik te maken van een algemene voorziening een oplossing te vinden.

Om de beweging naar meer oplossingen in de sfeer van eigen kracht, sociale netwerken en algemene voorzieningen te maken, moeten er wel voorwaarden en voorzieningen in deze sferen bestaan. Dat betekent dat de gemeente gericht moet werken aan:

- Het bevorderen van de eigen kracht van burgers.
- Het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers.
- Het aanbieden van algemene voorzieningen, inclusief de daarvoor benodigde structuur.

3. Preventie

Hoofddoelstelling

Het voorkomen van gezondheids-, opvoedings-, en ontwikkelingsproblemen en het wegnemen van barrières opdat inwoners van de gemeente Goirle op eigen kracht kunnen participeren in de samenleving.

Hieronder wordt aangeven op welke wijze de gemeente Goirle de komende vier jaar wil investeren in preventie ten einde deze hoofddoelstelling te bereiken.

1. Het verbeteren van de toegankelijkheid

Op 1 januari 2007 is de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) ingevoerd. Deze wet kent negen prestatievelden. Twee prestatievelden hebben betrekking op het zelfstandig en volwaardig deelnemen aan de samenleving van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem. Om ervoor te zorgen dat ook deze doelgroep mee kan doen, is het van belang dat voorzieningen en activiteiten toegankelijk zijn. Hierbij gaat het om fysieke en sociale toegankelijkheid. Fysieke toegankelijkheid heeft betrekking op de inrichting van de openbare ruimte en accommodaties. Sociale toegankelijkheid heeft in belangrijke mate te maken met het 'welkom' voelen maar ook met het vermogen van verenigingen en maatschappelijke organisaties om te kunnen gaan met kwetsbare doelgroepen. In de gemeente Goirle is er met name bij verenigingen en organisaties die op vrijwilligers draaien, behoefte aan begeleiding hierbij. Met betrekking tot de sociale toegankelijkheid van voorzieningen en activiteiten is er in de gemeente Goirle ook behoefte aan bekendheid van het aanbod voor mensen met een beperking.

Aanvullend op de behoefte aan fysieke en sociale toegankelijkheid is er ook behoefte aan financiële toegankelijkheid: de betaalbaarheid van voorzieningen en activiteiten. Of voorzieningen en activiteiten betaalbaar zijn voor mensen is moeilijk te bepalen. Er ligt een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de gemeente en (maatschappelijke)organisaties en verenigingen om voorzieningen en activiteiten betaalbaar te maken en te houden.

Algemene doelstellingen:

- Verenigingen en maatschappelijke organisaties voelen zich verantwoordelijk voor het verbeteren van de algehele toegankelijkheid van hun diensten en activiteiten.
- Het bieden van ondersteuning aan verenigingen en maatschappelijke organisaties in het omgaan met kwetsbare doelgroepen.
- Het verbeteren van de fysieke toegankelijkheid van gemeentelijke accommodaties. Indicator: de mate waarin gemeentelijke accommodaties toegankelijk zijn.
- Het verbeteren van de informatievoorziening met betrekking tot activiteiten en voorzieningen voor mensen met een beperking.

2. Het voorkomen van gezondheidsproblemen

In het kader van de openbare gezondheidszorg heeft de gemeente een wettelijke plicht. De taken en verantwoordelijkheden van de gemeente op dit gebied zijn vastgelegd in de Wet publieke gezondheid (Wpg). In de Wpg worden drie deelterreinen onderscheiden:

1. Collectieve preventie.
2. Infectieziektebestrijding.
3. Jeugdgezondheidszorg.

De taken met betrekking tot infectieziektebestrijding en de jeugdgezondheidszorg zijn tamelijk precies omschreven in de wet. Bij de collectieve preventie heeft de gemeente meer beleidsruimte. Iedere gemeente is verplicht om voor de uitvoering van haar wettelijke taken een Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) in stand te houden. De GGD Hart voor Brabant voert onder een gemeenschappelijke regeling Midden-Brabant deze taken uit. Dit geldt ook voor Thebe waar het gaat om de uitvoering van de jeugdgezondheidszorg. Een belangrijke ontwikkeling is de intentie om te komen tot één Integrale Jeugdgezondheidszorg 0-23 jaar. Dit betekent concreet dat hiervoor één uitvoeringsorganisatie gaat komen. Nu is de jeugdgezondheidszorg verdeeld onder Thebe (0-4 jaar) en de GGD (vanaf 4 jaar). De uitvoering van de wettelijke taken op het gebied van de openbare gezondheidszorg wordt getoetst door de Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ).

Een nieuwe taak in de Wpg is de verantwoordelijkheid van gemeenten voor de preventieve ouderenzorg. De gemeente is verantwoordelijk voor het monitoren, signaleren en voorkomen van gezondheidsproblemen bij ouderen boven de 65 jaar. Preventie gericht op ouderen heeft als doel om ouderen zo lang mogelijk zelfstandig, onafhankelijk en gezond te houden.

Daarnaast heeft de gemeente, in het kader van de Wmo, een wettelijke taak in het bevorderen van de Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGz). Gemene deler van de doelgroep waar de OGGz zich op richt is de beperkte zelfredzaamheid waardoor maatschappelijke uitval dreigt of heeft plaatsgevonden, met dakloosheid als gevolg. In dit kader moet de gemeente risicofactoren op het gebied van de OGGz signaleren en bestrijden en zorgdragen voor een meldpunt voor signalen of dreiging van crisis bij kwetsbare personen en risicogroepen.

Aanvullend op de wettelijke taken wil de gemeente investeren in preventie om te voorkomen dat er gezondheidsproblemen ontstaan. In de gemeente Goirle blijkt er met name behoefte te zijn aan preventie op het gebied van middelengebruik, overgewicht en depressie waarbij de aandacht vooral uit moet gaan naar de doelgroep jeugd en jongeren.

Algemene doelstellingen:

- Het verminderen van het percentage kinderen van 2 t/m 11 jaar (10%) en het percentage jongeren van 12 t/m 17 jaar (12%) met overgewicht.
- Het verminderen van het percentage jongeren tot 18 jaar (19%) dat overmatig alcohol gebruikt.
- Het verminderen van het percentage ouderen boven de 65 jaar (44%) dat eenzaam is.
- Het, zoveel als mogelijk, voorkomen van gezondheidsproblemen onder ouderen boven de 65 jaar.
- Het, zoveel als mogelijk, voorkomen van geestelijke gezondheidsproblemen.
- Het verbeteren van vroegsignalering van psychische en psychosociale problemen en het toeleiden naar een hulpverleningsaanbod.

Voor de eerste vijf doelstellingen geldt dat gestreefd wordt naar een afname (op termijn) van 10%. Doelstellingen worden gemeten met behulp van de gezondheidsmonitoren van de GGD Hart voor Brabant.

3. Preventief jeugdbeleid

Eén van de prestatievelden van de Wmo is: *'op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden'*. In dit prestatieveld zijn vijf basisfuncties ondergebracht op het terrein van gemeentelijk preventief jeugdbeleid:

- Informatie – en adviesfunctie.
- Signaleren van problemen.
- Toeleiding naar het hulpaanbod.
- Licht pedagogische hulp.
- Coördinatie van zorg.

De gemeente Goirle geeft invulling aan haar gemeentelijke taken op het gebied van het preventief jeugdbeleid door middel van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG). Het CJG is de plek waar ouders terecht kunnen voor advies en ondersteuning bij de opvoeding van hun kinderen en is vanaf december 2011 een wettelijke verplichting. Het CJG richt zich niet alleen op advies en ondersteuning maar leidt ook toe naar een hulpaanbod. De centrale gedachte hierbij is 'één gezin, één plan'. De problemen die kinderen hebben staan meestal niet op zichzelf: ze hangen vaak samen met problemen die binnen het gehele gezin aanwezig zijn. Door verschillende niveaus waarop de problemen zich voordoen, zijn er ook verschillende hulpverleners bij het gezin betrokken of nodig. Met 'één gezin, één plan' krijgt het gezin één centraal aanspreekpunt (zorgcoördinator) en worden de problemen in samenhang bekeken en aangepakt. Binnen het CJG maakt de gemeente sluitende afspraken over zorg met onder andere scholen, uitvoeringsinstellingen van de Jeugdgezondheidszorg, Bureau Jeugdzorg en overige netwerkpartners.

Vanwege de stijging van het aantal zorgleerlingen, blijkt er in de gemeente Goirle op scholen voor primair onderwijs behoefte aan ondersteuning hierbij, zowel op het niveau van de leerling als de school.

Algemene doelstellingen:

- Het verbeteren van vroegsignalering van opvoedproblemen en het toeleiden naar het juiste hulpaanbod.
- Het vergroten van de pedagogische competenties en vaardigheden van ouders.
- Het vergroten van competenties en vaardigheden van jeugdigen van 12 jaar en ouder gericht op de ontwikkeling naar volwassenheid.
- Het signaleren van problemen onder jeugdigen van 0 tot en met 23 jaar en het bieden van een passend hulpaanbod.
- Het bieden van ondersteuning op maat aan scholen voor primair onderwijs bij begeleiding van zorgleerlingen.
- Het stimuleren van een zinvolle vrijetijdsbesteding met aandacht voor gedrag en omgang voor jongeren die geen aansluiting vinden bij het reguliere aanbod. Indicator: aantal overlastmeldingen.
- Instellingen en organisaties die zich richten op jeugdigen in de leeftijd van 0 tot en met 23 jaar werken samen en er is sprake van samenhang in het aanbod.

Indicatoren zijn in zijn algemeenheid lastig te duiden. Wel kan worden gesteld dat bovenstaande doelstellingen bijdragen aan een afname van het aantal kinderen dat problemen heeft en als gevolg hiervan gebruik moet maken van hulpverlening.

4. Voorkomen van (taal)ontwikkelingsachterstanden en schooluitval

De preventietaken van de gemeente op het gebied van onderwijs zijn vastgelegd in de Wet Onderwijsachterstandenbeleid (OAB) en de Leerplichtwet. De OAB verplicht gemeenten met een specifieke uitkering OAB om met schoolbesturen overleg te voeren op grond van een Lokaal Educatieve Agenda (LEA). In deze LEA worden de taken van de gemeente op het gebied van onderwijs nader uitgewerkt. In 2009 is in samenwerking met schoolbesturen een concept LEA opgesteld. Deze LEA zal op basis van het herijkingstraject herzien moeten worden en vervolgens onderdeel uitmaken van dit beleidsplan.

De gemeente Goirle geeft als volgt invulling aan haar wettelijke preventietaken:

1. Het aanbieden van Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE).
2. Voorkomen van schooluitval.

Ad 1. Het aanbieden van VVE:

Door in een zo vroeg mogelijk stadium te werken aan de (taal)ontwikkelingsachterstanden worden de kansen van de kinderen op het volgen van regulier onderwijs vergroot met het uiteindelijke doel ze te laten opgroeien als evenwichtige, zelfstandige volwassenen die volwaardig kunnen deelnemen aan de samenleving.

Op basis van de OAB is de gemeente verantwoordelijk voor het voorschoolse deel van de VVE en het inrichten van schakelklassen. Hierbij heeft de gemeente een inspanningsverplichting om *alle* doelgroepkinderen te bereiken. Daarnaast is vastgelegd dat de gemeente zorg draagt voor het financieel toegankelijk houden van de voorziening en het toezicht op de voorschoolse educatie (Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie).

Ad 2. Voorkomen schooluitval:

Om schooluitval te voorkomen, geeft de gemeente Goirle uitvoering aan de leerplichtwet. Deze verplicht de gemeente erop toe te zien dat iedere leerplichtige jongere bij een onderwijsinstelling staat ingeschreven en deze ook bezoekt. Daarnaast is de gemeente Goirle aangesloten bij Tilburg als het gaat om de Regionaal Meld- en Coördinatiefunctie (RMC) om het voortijdig schoolverlaten tegen te gaan. De RMC-wet richt zich op jongeren tot 23 jaar die in hun onderwijsloopbaan geen startkwalificatie hebben behaald. Zij worden geregistreerd en er worden maatregelen getroffen om hen alsnog een onderwijstraject aan te bieden en een startkwalificatie te laten behalen (zie ook hoofdstuk 4 onder het kopje 'Verkrijgen van een startkwalificatie'). De gemeente Tilburg voert deze taak voor de gemeente Goirle uit.

Algemene doelstellingen:

- Het, zoveel als mogelijk, voorkomen van (taal)ontwikkelingsachterstanden van kinderen.
- Het, zoveel als mogelijk, voorkomen van voortijdig schoolverlaten.
- Organisaties van kinderopvang en peuterspeelzalen werken samen.
- Het vergroten van het bereik van de doelgroep van kinderen met een (taal)ontwikkelingsachterstand.
- Het, zoveel als mogelijk, voorkomen van verzuim in het primair onderwijs.

Indicatoren zijn: het aantal voortijdig schoolverlaters, het aantal kinderen dat verzuimt en het aantal kinderen met een taalontwikkelingsachterstand.

Doelstellingen op het gebied van het verkrijgen van een startkwalificatie zijn geformuleerd in hoofdstuk 4 'Eigen kracht'.

4. Eigen kracht

Hoofddoelstelling

Het bevorderen dat mensen zelfredzaam zijn en op eigen kracht in de samenleving kunnen participeren.

Hieronder wordt aangegeven op welke wijze de gemeente Goirle de komende vier jaar wil investeren in de zelfredzaamheid en de eigen kracht van haar inwoners ten einde deze hoofddoelstelling te bereiken.

1. Brede schoolontwikkeling

Onderwijs in zijn algemeenheid draagt bij aan het versterken van de eigen kracht. Het inhoudelijke onderwijsprogramma en de kwaliteit hiervan is een verantwoordelijkheid van de scholen. De wettelijke taken van de gemeente zijn gelegen in het voorkomen van schooluitval, het verminderen van ontwikkelingsachterstanden en het zorg dragen voor een zo compleet mogelijke en goed bereikbare onderwijsinfrastructuur, letterlijk en figuurlijk dicht bij de mensen. De eerste twee taken zijn in hoofdstuk 3 'Preventie' omschreven. De onderwijsinfrastructuur komt terug in hoofdstuk 6 'Algemene voorzieningen'.

Naast de wettelijke taken vindt de gemeente Goirle het van belang om te investeren in de brede schoolontwikkeling. Deze ontwikkeling is enkele jaren geleden in gang gezet en dient verder geïmplementeerd te worden. Er is met name behoefte aan het stimuleren van samenwerking tussen betrokken partijen, het zorgen voor onderlinge samenhang en het faciliteren van de naschoolse activiteiten. De gemeentelijke visie op de bredeschoolontwikkeling maakt integraal onderdeel uit van dit beleidsplan.

Algemene doelstellingen:

- Het bieden van een goede dagindeling voor kinderen.
- Het versterken van de ontwikkelingskansen van kinderen: cognitief, emotioneel, creatief en lichamelijk.
- Het verbeteren van de maatschappelijke toerusting en participatie van kinderen van 0-18 jaar.
- Betrokken partijen binnen de bredeschoolontwikkeling werken samen.
- Het verbeteren van de samenhang binnen het bredeschoolaanbod.

2. Cultuureducatie

Cultuureducatie is van belang voor de ontwikkeling van kinderen. Een kind moet middelen aangereikt krijgen om zich te uiten en te beleven. Hierbij zijn vijf vormen te onderscheiden: drama, dans, muziek, beeldend en woord. In de gemeente Goirle is er behoefte aan een samenhangend aanbod van kunst en cultuur voor primair onderwijs, voortgezet onderwijs en de brede scholen waarbij ook sprake is van samenhang tussen binnenschools, buitenschools en naschools aanbod.

Algemene doelstellingen:

- Er is sprake van samenhang in het aanbod van cultuureducatie.
- Het bieden van de mogelijkheid tot opleiding voor jongeren tot 18 jaar op het gebied van kunst & cultuur.

Indicator is het aantal kinderen dat deelneemt aan activiteiten op het gebied van kunst & cultuur.

3. Bewegingsonderwijs

Het bewegingsonderwijs draagt bij aan de ontwikkeling van fysieke, mentale en sociale competenties van kinderen. Hiermee wordt de eigen kracht van kinderen versterkt. In de gemeente Goirle is er behoefte aan een kwaliteitsimpuls voor het bewegingsonderwijs in het primair onderwijs. De gemeente Goirle vindt het van belang dat kinderen laagdrempelig kennis kunnen maken met veel verschillende sporten en verenigingen; binnenschools en buitenschools. Kinderen kunnen zo ontdekken wat ze leuk vinden en waar ze goed in zijn.

Algemene doelstellingen:

- Het verbeteren van de samenwerking tussen sportverenigingen en -organisaties en het primair en voortgezet onderwijs.
- Het bieden van de mogelijkheid tot opleiding voor jongeren tot 18 jaar op het gebied van sport.

Indicator is het aantal kinderen dat deelneemt aan sport- en beweegactiviteiten.

4. Het verkrijgen van een startkwalificatie

De Wet Investeren in Jongeren (WIJ) is een nieuwe wet die gemeenten verplicht jongeren tot 27 jaar die zich melden voor een uitkering, een aanbod te doen. Dit werk-leeraanbod kan bestaan uit een baan, een opleiding of een combinatie van beiden, een inburgeringvoorziening, zorg/hulpverlening of diagnose-instrumenten. Samenwerking met andere partners zoals werkgevers en het Werkplein is noodzakelijk.

Het werk-leeraanbod wordt afgestemd op de persoonlijke situatie van de jongere. Uitgangspunt bij de WIJ is dat de jongere een zogenaamde startkwalificatie haalt: minimaal MBO-2 niveau. Heeft de jongere geen startkwalificatie, dan is het werk-leeraanbod primair gericht op onderwijs en het behalen van de startkwalificatie. Heeft de jongere wel een startkwalificatie, dan is het werk-leeraanbod gericht op werk, of eventueel vervolgopleiding. Dit kan een baan zijn, een vorm van scholing of een combinatie van beide. De startkwalificatie kan worden behaald in het Voortgezet Algemeen Volwassenen Onderwijs (VAVO), dat valt onder de Wet Educatie- en Beroepsonderwijs (WEB). VAVO is voortgezet onderwijs voor leerlingen die 18 jaar of ouder zijn en 16- en 17-jarigen die door reguliere scholen worden 'uitbesteed'. Het is bedoeld voor net gezakte leerlingen van het reguliere voortgezet onderwijs die alleen de niet-behaalde vakken hoeven te doen, leerlingen die zijn vastgelopen in het reguliere onderwijs, mensen met een beperking die niet altijd gemakkelijk een plaats vinden in het reguliere onderwijs en volwassenen die alsnog een diploma willen behalen en volwassenen die hun ontwikkeling willen vergroten.

Algemene doelstelling:

Het bieden van een werk-leeraanbod op maat aan jongeren tot 27 jaar die zich melden voor een uitkering.

5. Educatie- en Beroepsonderwijs

Hierboven werd de Wet Educatie- en Beroepsonderwijs (WEB) reeds genoemd. Dit is educatie en beroepsonderwijs voor volwassenen, niet te verwarren met het regulier beroepsonderwijs. Educatie richt zich vooral op het creëren van kansen voor mensen die mede door een (te) laag opleidingsniveau problemen ondervinden bij het meedoen aan de samenleving.

Het onderwijs bestaat uit cursussen gericht op sociale redzaamheid, professionele redzaamheid, educatieve redzaamheid en cursussen basiskennis en vaardigheden (bijv. Nederlands, rekenen, computervaardigheden, Engels) en VAVO.

De gemeente is verplicht om tot 2013 het geormerkte educatiedeel in het Participatiebudget¹ te besteden bij een Regionaal Opleidingen Centrum (ROC). De gemeente Tilburg koopt bij het ROC Midden-Brabant educatie in voor de gehele regio Midden-Brabant.

Voor de inzet van de rijksmiddelen voor educatie legt de gemeente Goirle het accent op:

- Trajecten alfabetisering / laaggeletterdheid Nederlandstaligen.
- Trajecten alfabetisering / laaggeletterdheid anderstaligen.
- Vervolgtrajecten Nederlands voor anderstaligen (van taalniveau A1 naar A2, het niveau van het inburgeringsexamen, en van A2 naar B1, dat nodig is voor een drie- of vierjarige beroepsopleiding)
- Budgettering cursussen als onderdeel van re-integratie.

Algemene doelstellingen:

- Het vergroten van kansen voor mensen die mede door een (te) laag opleidingsniveau problemen ondervinden bij het meedoen aan de samenleving.
- Een afname van het aantal analfabeten. Indicator is het aantal analfabeten.

6. Het bieden van toegang tot - en omgaan met - informatie

Voor het op eigen kracht zelfstandig functioneren in de samenleving is een goede, betrouwbare informatievoorziening een belangrijke voorwaarde. Deze informatie dient vrij, pluriform en voor iedereen toegankelijk te zijn. Door de digitalisering komt er veel informatie op mensen af. Er is behoefte aan het leren omgaan met deze informatie, het leren zoeken in deze informatie (mediawijsheid), met name bij kinderen.

Eind 2009 is door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW), het Inter Provinciaal Overleg (IPO) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) het Bibliotheekcharter 2010-2012 ondertekend. De rolverdeling tussen de drie overheden verandert niet op basis van dit charter. Echter is er wel in beschreven dat op basis van artikel 11b van de Wet op het specifiek cultuurbeleid de door de gemeente gesubsidieerde bibliotheken kunnen deelnemen aan lokale, provinciale en landelijke bibliotheeknetwerken en aan het interbibliotheecair leenverkeer; hieraan is ook een minimaal instapniveau voor de gemeentelijke subsidiëring gekoppeld.

Algemene doelstellingen:

- Betrouwbare informatie is toegankelijk.
- Inwoners kunnen met de beschikbare informatie omgaan.
- De lokale bibliotheek kan deelnemen aan de provinciale en landelijke bibliotheeknetwerken en aan het interbibliotheecair leenverkeer. Indicator: het aantal leden, bezoekers en uitleningen van de bibliotheek.

7. Het bieden van informatie, advies en cliëntondersteuning

In de Wmo is bepaald dat de gemeente een taak heeft op het gebied van informatie, advies en cliëntondersteuning. De wet schrijft inhoudelijk geen verplichtingen voor maar geeft wel aan dat het wenselijk is dat de gemeente zich bij het bieden van informatie en advies laat leiden door de 'één loket gedachte'. Daarbij dient de gemeente zich niet te beperken tot die voorzieningen waar zij zelf 'over gaat', maar ook informatie te geven over relevante aanpalende terreinen, zoals zorg en wonen. Ten aanzien van cliëntondersteuning heeft de gemeente de taak ervoor te zorgen dat deze beschikbaar is en er sprake is van een samenhangend aanbod.

¹ Per 1 januari 2009 zijn de drie budgetten voor educatie, re-integratie en inburgering samengevoegd tot één budget, het Participatiebudget.

Om op eigen kracht mee te kunnen doen, is het van belang dat burgers op de hoogte zijn van de mogelijkheden die er zijn om zelfstandig te blijven functioneren. Het bieden van informatie en advies zijn hierbij een voorwaarde. In de gemeente Goirle krijgt dit vorm via 't Loket. In dit kader is ook de beschikbaarheid van een (digitale) sociale kaart van belang.

Onder 'cliëntondersteuning' wordt verstaan de ondersteuning van een cliënt bij het maken van een keuze of het oplossen van een probleem. Cliëntondersteuning heeft de regieversterking van de cliënt (en zijn omgeving) tot doel ten einde de zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie te bevorderen. Hierbij gaat het er dus om om de eigen kracht van mensen te versterken. Cliëntondersteuning gaat een stap verder dan informatie en advies. Dit richt zich op mensen die voor een vraag of een situatie staan die zodanig complex is dat de betreffende persoon het zelf of met zijn omgeving niet op kan lossen.

Ten aanzien van cliëntondersteuning op het gebied van schuldenproblematiek heeft de gemeente een wettelijke taak. De nieuwe Wet gemeentelijke schulphulpverlening zal gemeenten gaan verplichten om integrale schulphulpverlening aan te bieden aan hun inwoners. Integraal betekent in dit geval dat niet alleen gewerkt wordt aan het oplossen of het hanteerbaar maken van de schuldenproblematiek, maar dat tegelijkertijd wordt gewerkt aan de onderliggende problematiek, zoals verslaving, werkloosheid, crimineel gedrag, psychosociale problemen en armoede.

Daarnaast is de gemeente, in het kader van de Wet gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen (Wga), verplicht om haar inwoners toegang te bieden tot een onafhankelijke antidiscriminatievoorziening waar zij terecht kunnen voor bijstand bij discriminatieklachten, van welke aard dan ook.

Een laatste hele specifieke vorm van cliëntondersteuning is het bieden van praktische, juridische en emotionele ondersteuning aan slachtoffers van een misdrijf of een verkeersongeluk.

Algemene doelstellingen:

- Het aanbieden van één centraal loket dat laagdrempelig en goed bereikbaar is en een breed en geïntegreerd dienstenaanbod levert op het gebied van wonen, welzijn, zorg en inkomensondersteuning.
- Er is cliëntondersteuning voorhanden bij enkelvoudige en meervoudige problematiek.
- Er is sprake van samenhang in het aanbod van cliëntondersteuning.
- Er is sprake van een integrale aanpak van schulphulpverlening.
- Het bieden van onafhankelijke bijstand aan mensen met een discriminatieklacht.
- Het bieden van praktische, juridische en emotionele ondersteuning aan slachtoffers van een misdrijf of een verkeersongeluk.

Indicatoren zijn: aantal klanten van 't Loket, tevredenheid van de klanten over de dienstverlening van 't Loket, aantal aanvragen schuldhulpverlening, aantal mensen dat een beroep doet op de antidiscriminatievoorziening.

8. Het bieden van ondersteuning aan kwetsbare groepen

Met de invoering van de Wmo op 1 januari 2007 hebben gemeenten een centrale, meer sturende rol gekregen in het bieden van maatschappelijke opvang, de bestijding van huiselijk geweld en het bevorderen van verslavingsbeleid. Om op een goede wijze invulling te geven aan de wettelijke taken op deze gebieden wordt samengewerkt met de andere gemeenten in de regio Midden-Brabant. Deze samenwerking is nodig omdat de centrumgemeente Tilburg specifieke verantwoordelijkheden heeft op deze terreinen voor de gehele regio Midden-Brabant. Regionale samenwerking is daarnaast noodzakelijk omdat de maatschappelijke problemen die moeten worden aangepakt groot zijn en de middelen beperkt. De voorzieningen op deze genoemde terreinen zijn veelal op regionaal niveau georganiseerd, wat maakt dat de prioriteiten en keuzes ook op dat niveau gesteld moeten worden. Om deze reden hebben de gemeenten in Midden-Brabant eind 2007 het regionaal beleidskader 'Samen sterk voor kwetsbare burgers' opgesteld met daarin een gedeelde ambitie op de betreffende terreinen. Dit wordt in 2011 geëvalueerd en er zal een nieuw beleidskader voor de komende vier jaar opgesteld worden. De specifieke lokale verantwoordelijkheden voor het bieden van maatschappelijke opvang en het bevorderen van verslavingsbeleid zijn met name gelegen in de sfeer van preventie. Deze zijn dan ook ondergebracht in hoofdstuk 3 'Preventie' van dit beleidsplan.

Om te komen tot een efficiënte en effectieve aanpak van huiselijk geweld is gekozen voor een regionale aanpak. In dit kader is de gemeente Goirle aangesloten bij het Steunpunt Huiselijk geweld Midden-Brabant.

Algemene doelstelling:

Er is sprake van een adequate aanpak en bestrijding van huiselijk geweld. Indicator: het aantal hulpvragen.

9. Begeleiding van statushouders

De gemeente heeft een wettelijke taak in de eerste opvang van statushouders die bestaat uit maatschappelijke begeleiding en introductieactiviteiten. Onder maatschappelijke begeleiding wordt verstaan het begeleiden van een statushouder bij onder meer huisvesting, deelname aan lessen en andere activiteiten, bij het vinden van school en werk en het in zijn algemeenheid wegwijzen maken in de gemeente Goirle.

Tot introductieactiviteiten worden gerekend activiteiten gericht op het zo spoedig mogelijk zelfstandig functioneren van de statushouder in de samenleving. De begeleiding van statushouders in de gemeente Goirle wordt grotendeels door vrijwilligers gedaan.

Algemene doelstellingen:

- Het vergroten van competenties en vaardigheden van statushouders gericht op zelfstandig functioneren.
- Het bieden van ondersteuning aan statushouders bij complexe problemen.
- Een afname van het aantal ondersteuningsvragen van statushouders. Indicator: het aantal ondersteuningsvragen van statushouders.

5. Sociaal netwerk

Hoofddoelstelling

Het versterken van het sociale netwerk van inwoners van de gemeente Goirle zodat zij in staat zijn om met behulp van dit netwerk zelfstandig te participeren in de samenleving.

Hieronder wordt aangegeven op welke wijze de gemeente Goirle de komende vier jaar een bijdrage wil leveren aan het versterken van het sociale netwerk van haar inwoners ten einde deze hoofddoelstelling te bereiken.

1. Versterken sociale samenhang

Eén van de prestatievelden van de Wmo is: *'het bevorderen van sociale samenhang en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten'*. Een belangrijke reden waarom gemeenten met de invoering van de Wmo de taak hebben gekregen om op dit terrein beleid te ontwikkelen, is de overtuiging dat voor veel problemen waarvoor nu een beroep gedaan wordt op de overheid, een betere, snellere en vaak goedkopere oplossing gevonden kan worden in de samenleving zelf. Hiervoor is een krachtige sociale structuur nodig, waarbinnen zelforganisatie en maatschappelijke binding vorm kunnen krijgen.

Sociale samenhang heeft betrekking op onderlinge contacten tussen mensen, de wijze waarop zij zich organiseren en hun integratie in de sociale omgeving. Om sociale samenhang te vergroten is het van belang dat burgers zich betrokken voelen bij elkaar. Als je elkaar kent, spreek je elkaar makkelijker aan en ben je eerder bereid om iets voor elkaar te doen (burenhulp / informele zorg). Hiermee ontstaat een sociaal netwerk waar mensen met een ondersteuningsvraag een beroep op kunnen doen. Sociale netwerken in de buurt zijn met name voor kwetsbare groepen belangrijk omdat het zelfstandig thuis blijven wonen voor hen eenvoudiger is in een sociaal veilige omgeving.

De onderlinge betrokkenheid van burgers begint bij ontmoeting. In de huidige maatschappij is het niet meer zo vanzelfsprekend dat mensen elkaar ontmoeten, vooral niet op buurtniveau. Om deze reden is het van belang dat er in de nabije woonomgeving laagdrempelige en toegankelijke activiteiten zijn waar mensen elkaar kunnen ontmoeten.

Het versterken van de sociale samenhang is niet alleen van belang voor het creëren van een sociaal netwerk voor mensen met een ondersteuningsvraag. In zijn algemeenheid zorgt sociale samenhang er voor dat burgers prettig met elkaar leven en in voorkomende gevallen de handen ineen slaan om problemen in de straat of de buurt samen op te lossen. Hiermee zal echter nooit helemaal voorkomen worden dat er bijvoorbeeld buurtconflicten ontstaan. Op dit moment ontbreekt het in de gemeente Goirle aan een adequate aanpak.

Algemene doelstellingen:

- Het vergroten van de sociale samenhang op buurtniveau.
- Er is sprake van onderlinge betrokkenheid op buurtniveau.
- Inwoners leveren een actieve bijdrage aan de fysieke woon- en leefomgeving.
- Het vergroten van het zelfoplossend vermogen van de buurt bij problemen.

Indicator: idealiter zouden bovengenoemde doelstellingen moeten leiden tot een afname van het gebruik van individuele voorzieningen.

2. Ondersteuning van mantelzorgers

Met de invoering van de Wmo heeft de gemeente de taak gekregen om ondersteuning te bieden aan mantelzorgers. Onder mantelzorg wordt verstaan: langdurende zorg die niet in het kader van een hulpverlenend beroep wordt geboden aan een hulpbehoevende door personen uit diens directe omgeving, waarbij zorgverlening rechtstreeks voortvloeit uit de sociale relatie en de gebruikelijke zorg van huisgenoten voor elkaar overstijgt.

De komende jaren zal er door demografische ontwikkelingen sprake zijn van een stijging van het aantal intensieve mantelzorgers. Deze groep mantelzorgers heeft een grote kans op overbelasting. Om te voorkomen dat zij zelf een zorgvrager worden, is het van belang dat zij ondersteund worden in hun mantelzorgtaken. Omdat behoeften en ondersteuningsvragen van individuele mantelzorgers en de situatie waarin zij verkeren heel verschillend van elkaar zijn, is maatwerk nodig.

In de gemeente Goirle is er met name behoefte aan:

- Informatie, advies en persoonlijke begeleiding van mantelzorgers en hun zorgvrager.
- Het bieden van praktische hulp (bijvoorbeeld hulp bij tuinonderhoud, het verrichten van kleine klusjes in huis en boodschappen doen) en respijtzorg (het tijdelijk overnemen van de zorg).
- Aandacht voor het spanningsveld is tussen het verlenen van mantelzorg en het verrichten van betaalde arbeid.
- Aandacht voor mantelzorgers van dementerenden, die vaak problemen ervaren op meerdere leefgebieden tegelijk (bijvoorbeeld wegval van werk met mogelijke financiële gevolgen en verandering in de verstandhouding tussen partners en de directe familieleden).
- Aandacht voor jonge mantelzorgers. Jonge mantelzorgers kunnen de meest uiteenlopende taken en verantwoordelijkheden hebben variërend van huishoudelijk werk en persoonlijke verzorging tot het zorgen voor andere kinderen in het gezin en het bieden van emotionele steun.
- Waardering en erkenning voor het vele werk dat mantelzorgers verrichten. De gemeente Goirle wil door het aanbieden van een ondersteuningsaanbod op maat hieraan invulling geven.

Algemene doelstelling:

- Het verminderen van de druk op de professionele zorg.
- Het, zoveel als mogelijk, voorkomen van overbelasting van mantelzorgers.

Indicatoren: de mate waarin het ondersteuningsaanbod bekend is bij mantelzorgers en de mate waarin zij over dit aanbod tevreden zijn (instrument: monitor sociale participatie Noord-Brabant (PON)).

3. Ondersteuning van vrijwilligers

Met de invoering van de Wmo heeft de gemeente de taak gekregen vrijwilligers te ondersteunen. Vrijwilligers zijn om twee redenen van groot belang:

1. Ze bieden informele zorg en een helpende hand bij ondersteuningsvragen.
2. Ze bieden een structuur waarbinnen sociale binding vorm krijgt. Dit komt in de gemeente Goirle tot uiting door de aanwezigheid van verenigingen en activiteiten die door vrijwilligers gedragen of georganiseerd worden.

In hoofdstuk 6 'Algemene voorzieningen' zal nader worden ingegaan op het tweede punt. Deze paragraaf heeft specifiek betrekking op vrijwilligers die andere inwoners ondersteuning bieden.

Om ervoor te zorgen dat deze vrijwilligers hun werk op een goede manier en met enthousiasme kunnen blijven doen, is het van belang om te investeren in enerzijds deskundigheidsbevordering en anderzijds het bieden van professionele ondersteuning van vrijwilligersinitiatieven. Dit laatste is nodig omdat vrijwilligers vaak te maken krijgen met taken en werkzaamheden die voor hen te complex zijn.

Hierbij gaat het met name over beleidsmatige ondersteuning in het bijhouden van relevante ontwikkelingen en het adviseren hierover aan de betreffende vrijwilligersinitiatieven en het vertalen van signalen uit de praktijk naar beleidsinformatie richting gemeente. Er blijkt daarnaast met betrekking tot de vrijwillige begeleiding van de doelgroep statushouders behoefte te zijn aan ondersteuning bij complexe vraagstukken op het gebied van gezinshereniging en nareisverzoeken.

Algemene doelstellingen:

- Een toename van vrijwillige inzet in de begeleiding en ondersteuning van mensen met een hulpvraag.
- Het versterken van de draagkracht van vrijwilligers.
- Het bieden van professionele ondersteuning bij problematiek die te complex is voor vrijwilligers.

Indicatoren: de mate waarin vrijwilligers tevreden zijn over de geboden ondersteuning, het aantal vrijwilligers dat zich inzet voor mensen met een hulpvraag.

6. Algemene voorzieningen

Hoofddoelstellingen

De hoofddoelstelling met betrekking tot het aanbieden van algemene voorzieningen is driedelig:

- Het bevorderen van de maatschappelijke participatie van inwoners van de gemeente Goirle.
- Het vergroten van de zelfredzaamheid van inwoners van de gemeente Goirle.
- Het versterken van de kracht van de samenleving.

Hieronder wordt aangegeven op welke wijze de gemeente Goirle de komende vier jaar door de inzet van algemene voorzieningen een bijdrage wil leveren aan bovengenoemde doelstellingen.

1. Ketenzorg

Een ondersteuningsvraag van mensen gaat in veel gevallen gepaard met problemen op verschillende leefgebieden. Hierdoor zijn er vaak meerdere hulpverleners bij een situatie betrokken. Ook heeft de problematiek meestal niet alleen betrekking op een individu, maar op het gehele gezin. In de gemeente Goirle is er op dit moment nog onvoldoende afstemming in de zorg- en hulpverleningsketen bij de aanpak van complexe, meervoudige problematiek. Afstemming binnen deze keten en een systeembenadering (één gezin, één plan) is noodzakelijk. Daarnaast is er in complexe situaties vaak geen standaardoplossing voorhanden; dit vraagt om maatwerk.

In de aanpak van complexe, meervoudige problematiek is het van belang te werken volgens het principe van casemanagement. Dit houdt in dat er één betrokken partij de verantwoordelijkheid op zich neemt om betrokken hulpverleningspartijen bij elkaar te brengen, gezamenlijk één plan op te stellen en afspraken te bewaken.

Algemene doelstelling:

- Het bevorderen van de afstemming en samenwerking in de zorg- en hulpverleningsketen rondom complexe, meervoudige problematiek waarbij gewerkt wordt volgens het principe van casemanagement.
- Een afname van het aantal complexe casussen.

Indicator: het aantal complexe casussen.

2. Inzet op de veerkracht van de samenleving

Om maatschappelijke vraagstukken (zoals de vergrijzing en de terugtrekkende overheid) te kunnen oplossen, moet de samenleving voldoende veerkracht hebben. Vrijwillige inzet van inwoners is de hefboom om daar toe te komen. In de onze gemeente draait een groot aantal verenigingen en activiteiten op vrijwilligers. Door hen ontstaat er een structuur waarbinnen maatschappelijke binding vorm kan krijgen en inwoners hun vrijetijd op een zinvolle wijze kunnen invullen.

De gemeente Goirle vindt het belangrijk om de kracht van de samenleving te behouden en waar mogelijk te versterken. Dit wil zij op drie manieren doen:

1. Het bieden van laagdrempelige accommodaties.
2. Het ondersteunen van verenigingen en organisaties die draaien op vrijwilligers.
3. Het faciliteren van vernieuwende initiatieven vanuit de samenleving.

Ad 1. Het bieden van laagdrempelige accommodaties:

Zie punt 6 'Accommodaties: sociaal-cultureel, onderwijs en sport'.

Ad 2. Het ondersteunen van verenigingen en organisaties die draaien op vrijwilligers:

Om ervoor te zorgen dat er voldoende vrijwilligers zijn en om verenigingen en organisaties in staat te stellen vrijwilligers aan zich te binden, investeert de gemeente in het faciliteren van de verbinding tussen vraag en aanbod en kennisondersteuning. Deze ondersteuning heeft betrekking op bijvoorbeeld het bieden van handvatten om goed vrijwilligersbeleid op te stellen. Kennisondersteuning kan geboden worden door een professionele organisatie maar kan ook vorm krijgen door onderlinge uitwisseling van informatie. Voor het werven van nieuwe vrijwilligers zijn maatschappelijke stages een belangrijk instrument. De gedachte hierachter is dat de jongeren van nu de vrijwilligers van de toekomst zijn. Vanaf het schooljaar 2011-2012 zijn maatschappelijke stages verplicht voor alle scholieren die instromen in het voortgezet onderwijs. De gemeente is wettelijk verplicht om hiertoe een makelaarsfunctie te organiseren.

Ad 3. Het faciliteren van vernieuwende initiatieven vanuit de samenleving:

Ten aanzien van vernieuwende initiatieven op het gebied van welzijn en onderwijs wil de gemeente een aanjaagfunctie vervullen. Hierbij moet het gaan om activiteiten die voor iedereen toegankelijk zijn. De aanjaagfunctie krijgt vorm door mogelijkheden voor incidentele subsidie en het niet in rekening brengen van legeskosten voor verenigingen en organisaties die op vrijwilligers draaien. In de nieuwe subsidieverordening worden voorwaarden voor incidentele subsidies opgenomen. Daarnaast zal de gemeente de samenwerking tussen verenigingen/organisaties en bedrijfsleven stimuleren. Deze samenwerking biedt kansen tot nieuwe initiatieven.

Algemene doelstellingen:

- Het bij elkaar brengen van vraag en aanbod binnen het vrijwilligerswerk.
- Het versterken van verenigingen en organisaties in hun vrijwilligersbeleid en hun bestuurswerk.
- Het inrichten van een makelaarsfunctie voor de maatschappelijke stage.
- Het stimuleren van vernieuwende initiatieven op het gebied van welzijn en onderwijs.

Indicator: het aantal succesvolle matches tussen vraag en aanbod, het aantal vrijwilligers binnen verenigingen en organisaties en het aantal nieuwe initiatieven op het gebied van welzijn en onderwijs.

3. Accommodaties: sociaal-cultureel, onderwijs en sport

De gemeente Goirle zet accommodaties in om uitvoering te geven aan het integrale welzijns- en onderwijsbeleid. Zij vervult twee rollen ten aanzien van deze accommodaties: enerzijds is zij subsidiënt/opdrachtgever en anderzijds is zij voor de gemeentelijke accommodaties technisch beheerder (eigenaar). Het technisch beheer en onderhoud van de accommodaties heeft geen directe relatie met het inhoudelijke welzijns- en onderwijsbeleid en wordt daarom in dit kader buiten beschouwing gelaten.

De Nieuwe Koers is erop gericht om meer samenhang te brengen in beleidsdoelen, gewenste resultaten, subsidieverlening en de inzet van accommodaties. Dit maakt de noodzaak om apart accommodatiebeleid te maken overbodig. Voor de inzet van accommodaties hanteert de gemeente Goirle de volgende strategische uitgangspunten:

- De gemeente is er niet op gericht om accommodaties als zodanig in stand te houden. Het gaat om de bijdrage die de accommodaties leveren aan de doelstellingen van het welzijnsbeleid. Een andere situatie geldt voor onderwijsaccommodaties. Hierin heeft de gemeente een wettelijke verplichting om zorg te dragen voor voldoende accommodaties.
- De gemeente is faciliterend door het beheer van haar accommodaties. Het beheer van de accommodaties is hierbij geen doel op zich, maar levert voorwaarden en faciliteiten voor activiteiten die erop gericht zijn om gemeentelijke beleidsdoelen te bereiken.
- Accommodaties zijn zowel fysiek, sociaal als financieel toegankelijk voor inwoners van de gemeente Goirle.

- Accommodaties zijn erop gericht om integratie tussen diverse groepen te bevorderen.
- Er dient sprake te zijn van eenduidigheid in de sociale tarieven die accommodaties hanteren voor hun huurders. De commerciële tarieven zijn minstens kostendekkend.
- Huurders die niet uit de gemeente Goirle komen en commerciële partijen betalen een marktconform tarief.
- Er is sprake van eenduidigheid in de wijze van subsidieverstrekking hierbij de verschillende typen accommodaties (cultureel centrum, wijkcentra, onderwijs, sport) accommodaties in acht nemend.
- Accommodaties worden multifunctioneel gebruikt.
- Accommodaties hebben een optimale bezetting.
- In principe moeten alle accommodaties kostendekkend functioneren.
- Elke gemeentelijke accommodatie heeft een meerjarenonderhoudsplan waarin de verdeling van verantwoordelijkheid tussen huurder en verhuurder duidelijk in beeld is gebracht.
- Er is sprake van een duidelijke beheer- en exploitatievorm.

Voor de verschillende typen accommodaties dient een uitvoeringsplan gemaakt te worden waarvoor bovengenoemde beleidsuitgangspunten als basis dienen. Voor de onderwijsaccommodaties geldt dat deze uitvoeringsnota al bestaat in de vorm van het Integraal Huisvesting Programma PO/VO 2009 – 2016. De uitvoeringsplannen zullen integraal onderdeel uit (gaan) maken van dit beleidsplan.

De uitvoeringsplannen hebben betrekking op de accommodaties die in eigendom zijn van de gemeente. Dit laat onverlet dat het ook van belang is om als gemeente oog te hebben voor andere accommodaties en de kansen die deze (kunnen) bieden ter realisering van gemeentelijke doelstellingen op het gebied van welzijn en onderwijs.

Ten aanzien van accommodaties ligt er voor de komende beleidsperiode nog een drietal onderzoeksopdrachten:

1. Onderzoek naar de mogelijkheden voorerschikking van ruimten op basis van activiteiten en beschikbare ruimte. Hierbij dienen ook de maatschappelijke ontwikkelingen die van invloed zijn op de vraag naar accommodaties gezien te worden (bijvoorbeeld de vergrijzing). Het gaat in de onderzoeksopdracht om binnensportaccommodaties, sociaal-culturele accommodaties en brede scholen. Voor accommodaties op het gebied van onderwijs en buitensport is dit al in kaart gebracht. In de onderzoeksopdracht dient een relatie gelegd te worden met de woonzorgvisie die een antwoord geeft op de vraag welke voorzieningen in de nabije omgeving nodig zijn om zelfstandig te kunnen blijven wonen.
2. Ontwikkelen van een eenduidige transparante berekeningssystematiek voor sociale huurtarieven.
3. Ontwikkelen van een eenduidige subsidiesystematiek voor accommodaties hierbij de verschillende typen accommodaties in acht nemend.

De planning is erop gericht om bovengenoemde onderzoeksopdrachten uit te voeren in 2011.

7. Individuele voorzieningen

Dit hoofdstuk kijkt af van de andere hoofdstukken in dit beleidsplan in die zin dat er geen concrete uitwerking naar beleidsdoelen plaatsvindt maar een beleidskader wordt geschetst van waaruit nadere uitwerking in concrete resultaten en doelen dient plaats te vinden. De hoofddoelstelling kan wel geformuleerd worden namelijk: het bevorderen van de zelfredzaamheid van inwoners met een ondersteuningsbehoefte zodat zij beter en/of langer in staat zijn om op eigen kracht in de samenleving te participeren.

Beleidskader

Met de komst van de Wmo is een vernieuwend concept bij gemeenten geïntroduceerd: de compensatieplicht. Gemeenten hebben de taak om burgers te ondersteunen bij hun deelname aan de samenleving. In voorgaande jaren was een centrale plaats ingeruimd voor de door de overheid gefinancierde voorzieningen, waar mensen met een beperking recht op konden claimen. De primaire verantwoordelijkheid voor hun participatie ligt sinds de invoering van de Wmo niet meer bij de overheid maar bij hen zelf en bij hun sociale omgeving. Pas als hierin geen oplossing gevonden kan worden, komt de overheid in beeld. In eerste instantie kunnen inwoners met een ondersteuningsvraag dan gebruik maken van algemene voorzieningen. Als deze ook geen uitkomst bieden, komen de individuele voorzieningen in beeld, waarbij lichte algemene, algemeen gebruikelijke of collectieve oplossingen de voorkeur hebben boven dure individuele oplossingen. De verantwoordelijkheidsladder in hoofdstuk 2 geeft deze visie weer.

Van belang bij deze verantwoordelijkheidsladder is dat het niet de bedoeling is om (op termijn) geen individuele voorzieningen meer aan te bieden. Wel is een kanteling in denken noodzakelijk. De Wmo is geen set van standaardvoorzieningen. Een burger met een ondersteuningsbehoefte die dat niet in de eigen omgeving kan oplossen kan zich melden bij de gemeente. Vertegenwoordigers van of namens de gemeente en de burger gaan dan met elkaar in gesprek om dit probleem in kaart te brengen, het resultaat van de ondersteuning vast te stellen, oplossingen (aan de hand van de verantwoordelijkheidsladder) te verkennen en vast te leggen. De oplossing kan een individuele voorziening zijn, maar veel meer ligt het voor de hand om na te gaan of een andere oplossing geboden kan worden.

De gemeentelijke verantwoordelijkheid

Zoals hierboven reeds is aangegeven, is het de taak van de gemeente om burgers te ondersteunen bij hun deelname aan de samenleving. In de Wmo is bepaald dat de gemeente haar burgers moet compenseren op vier domeinen:

- Het voeren van een huishouden.
- Zich in en om de woning verplaatsen.
- Zich lokaal verplaatsen per vervoermiddel.
- Medemensen te ontmoeten en op basis daarvan sociale verbanden aan te gaan.

De Wmo bepaalt niet op welke wijze dit moet gebeuren. De gemeente is vrij in het invullen van haar compensatieplicht. Het resultaat staat voorop. Om toepassing van de vier domeinen in de praktijk mogelijk te maken, zijn deze op landelijk niveau vertaald in acht concrete en daardoor werkbare resultaten. Zo is duidelijk wat de reikwijdte van de compensatie is en wat daarom tot de verantwoordelijkheid van de gemeente behoort. Tegelijkertijd weet de burger wanneer compensatie mag worden verwacht en in hoeverre er sprake is van eigen verantwoordelijkheid.

Alle aspecten uit de vier domeinen hebben een plaats gekregen in de acht resultaten:

1. Iedere burger kan wonen in een schoon en leefbaar huis.
2. Iedere burgers kan wonen in een voor hem/haar geschikt huis.
3. Iedere burger kan beschikken over goederen voor primaire levensbehoeften.
4. Iedere burgers kan beschikken over schone, draagbare en doelmatige kleding.
5. Iedere burger kan thuis zorgen voor kinderen die tot het gezin behoren.
6. Iedere burger kan zich verplaatsen in, om en nabij het huis.
7. Iedere burger kan zich lokaal verplaatsen per vervoermiddel.
8. Iedere burger heeft de mogelijkheid contacten te hebben met medemensen en deel te nemen aan recreatieve, maatschappelijke of religieuze activiteiten.

De resultaten worden niet alleen behaald door het bieden van (individuele) voorzieningen. Een arrangement kan voor een groot deel bestaan uit algemene voorzieningen. Bovendien biedt het denken in resultaten ruimte aan de ontwikkeling en innovatie van (nieuwe vormen van) hulp en ondersteuning.

De Kanteling: een omslag in denken

Een gekantelde werkwijze is meer dan het anders inrichten van de Wmo-dienstverlening binnen de gemeentelijke organisatie. De nieuwe manier van kijken naar de ondersteuning van burgers in hun deelname aan de samenleving, vraagt nadrukkelijk ook om een kanteling in denken bij burgers zelf. De Wmo gaat in eerste instantie uit van de eigen kracht en verantwoordelijkheid. De relatie tussen burger en gemeente wordt hiermee meer wederkerig. Het is niet langer de burger die een voorziening claimt en de gemeente die de aanvraag beoordeelt, maar de burger die samen met de gemeente in kaart brengt wat zijn mogelijkheden en belemmeringen zijn en met welke oplossingen hij zo nodig kan worden ondersteund. De Kanteling is daarnaast ook van invloed op de relatie met partnerorganisaties, die vaak een groot deel van de Wmo-arrangementen uitvoeren. Maatwerk voor iedere burger vraagt om nieuwe en flexibel inzetbare oplossingen.

Kernfuncties van kantelen

In de nieuwe manier van denken en werken draait het om een aantal kernfuncties. Dit zijn de stappen die iedere burger met een ondersteuningsbehoefte gemiddeld genomen doorloopt. Het is aan de gemeente om op basis van haar visie te bepalen hoe zijn deze stappen invulling geeft. De kernfuncties zijn:

1. Het eerste contact.
2. Het gesprek.
3. Het arrangement.
4. Het toewijzen van een individuele voorziening.

Ad. 1 Het eerste contact:

Als mensen een vraag of probleem hebben moeten zij zich op een plek kunnen melden, waar hun vraag opgepakt wordt. In de gemeente Goirle vindt het eerste contact in principe plaats in 't Loket. Voor burgers die zelf geen initiatief nemen om hun vraag te stellen (zorgmijders) komt het eerste contact tot stand via signalen uit hun omgeving.

Ad 2. Het gesprek:

In het gesprek wordt de ondersteuningsbehoefte van de burger in kaart gebracht en vindt vraagverheldering plaats. Deze dient aan te sluiten bij de eigen kracht van de burger. Wat kan iemand wel en welke ondersteuning is daar bij nodig? Welk resultaat moet bereikt worden? Pas als de ondersteuningsbehoefte in kaart is gebracht, wordt naar oplossingen gezocht.

Dat kan in hetzelfde gesprek zijn, maar het kan ook meerdere gesprekken vragen. Belangrijk is dat de vraagverheldering en de beoordeling van aanvragen voor individuele voorzieningen van elkaar losgekoppeld zijn. Niet alle vragen van burgers leiden tot een gesprek. Eenvoudige vragen worden snel en laagdrempelig opgelost.

Ad 3. Het arrangement:

Het pakket aan oplossingen dat in het gesprek is afgesproken, noemen we het arrangement. Het gaat om een onderling samenhangend pakket van informele ondersteuning, algemene en individuele voorzieningen. Doordat arrangementen breed samengesteld kunnen zijn, zullen vaak meerdere aanbieders en partners betrokken zijn bij de uitvoering.

Ad 4. Het toewijzing van individuele voorzieningen:

Onderdeel van het arrangement kan een individuele voorziening zijn. Deze wordt door middel van een beschikking toe- of afgewezen op basis van de Wmo verordening.

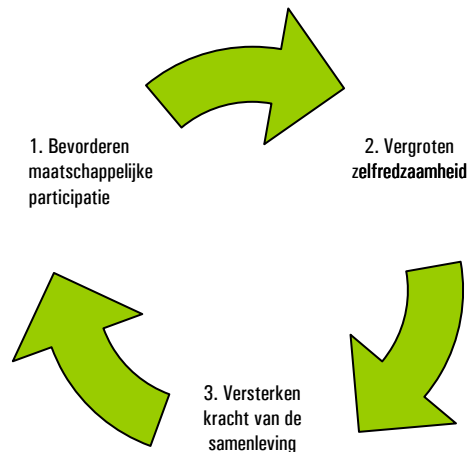
De manier waarop de gemeente Goirle invulling geeft aan de kernfuncties en in welke mate dit vraagt om een aanpassing van de huidige werkwijze, wordt nader uitgewerkt in een uitvoeringsnota (inclusief een nieuwe verordening). Hierbij is het de uitdaging om nieuwe vormen van ondersteuning te ontwikkelen.

Bijlage 1 Doelstellingenmatrix

Toelichting doelstellingenmatrix:

De drie hoofddoelen uit de gemeentelijke visie op welzijn en onderwijs volgen elkaar als het ware chronologisch op. Daarbij is er in een ideale situatie sprake van een cyclisch proces.

1. Vergroten van de zelfredzaamheid.
2. Bevorderen van de maatschappelijke participatie.
3. Versterken van de kracht van de samenleving.

1. Met het vergroten van de zelfredzaamheid wordt men in de eigen kracht geholpen om mee te kunnen doen.
2. Als men in de eigen kracht is kan men verleid worden tot maatschappelijke participatie.
3. Maatschappelijke participatie kan gebonden zijn aan randvoorwaarden die beperkt of opgelost moeten worden voordat men zich volledig kan inzetten en de kracht van de samenleving tot zijn recht komt.

	Maatschappelijke participatie	Zelfredzaamheid	De kracht van de samenleving
Preventie		2. Voorkomen gezondheidsproblemen 3. Preventief jeugdbeleid 4. Voorkomen van (taal)ontwikkelingsachterstanden en schooluitval	1. Verbeteren toegankelijkheid
Eigen kracht	1. Brede Schoolontwikkeling 8. Bieden van ondersteuning aan kwetsbare groepen	1. Brede schoolontwikkeling 2. Cultuureducatie 3. Bewegingsonderwijs 4. Het verkrijgen van een startkwalificatie 5. Educatie en Beroepsonderwijs 6. Het bieden van toegang tot - en omgaan met - informatie 7. Het bieden van informatie, advies en cliëntondersteuning 9. Begeleiding van statushouders	2. Cultuureducatie 3. Bewegingsonderwijs
Sociaal netwerk	1. Versterken sociale samenhang	1. Versterken sociale samenhang	2. Ondersteuning mantelzorgers 3. Ondersteuning van vrijwilligers
Algemene voorzieningen			1. Ketenzorg 2. Inzet veerkracht samenleving 3. Accommodaties: sociaal-cultureel, onderwijs en sport
Individuele voorzieningen		Hoofddoel: het bevorderen van de zelfredzaamheid.	

Bijlage 2 Afkortingenlijst

Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
Wpg	Wet publieke gezondheid
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
IGZ	Inspectie voor de Gezondheidszorg
OGGz	Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
Wet OAB	Wet Onderwijsachterstandbeleid
Wpo	Wet op het primair onderwijs
Wvo	Wet op het voortgezet onderwijs
Wvso	Wet op het (voortgezet) speciaal onderwijs
LEA	Lokaal Educatieve Agenda
SMW	School Maatschappelijk Werk
VVE	Voor- en Vroegschoolse Educatie
Wet OKE	Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie
RMC	Regionaal Meld- en Coördinatiefunctie
Wet WIJ	Wet Investeren in Jongeren
MBO	Middelbaar Beroepsonderwijs
Havo	Hoger algemeen vormend onderwijs
VWO	Vorbereidend Wetenschappelijk Onderwijs
HBO	Hoger Beroeps Onderwijs
WO	Wetenschappelijk Onderwijs
VAVO	Voortgezet Algemeen Volwassenen Onderwijs
WEB	Wet Educatie- en Beroepsonderwijs
ROC	Regionaal Opleidingen Centrum
Ministerie van OCW	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
IPO	Inter Provinciaal Overleg
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Wga	Wet gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen
ZAT	Zorg Advies Team
RSO	Richtlijn Sportdeelname Onderzoek